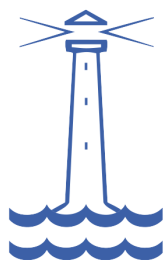

Skýrsla starfshóps um verklag stofnana Hafnarfjarðarbæjar vegna gruns um ofbeldi og vanrækslu gagnvart börnum

Haukur Haraldsson
sálfræðingur fjölskyldu- og barnamálasviðs

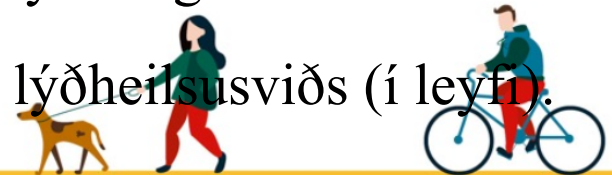

HAFNARFJÖRÐUR

Verkefni starfshópsins

- Fara yfir og samræma verklag stofnana Hafnarfjarðarbæjar vegna gruns um ofbeldi og vanrækslu gagnvart börnum
- Starfshópurinn
 - Haukur Haraldsson sálfræðingur fjölskyldu og barnamálasviðs,
 - Eiríkur Þorvarðarson deildarstjóri greiningar og ráðgjafar mennta og lýðheilsusviðs,
 - Kolbrún Ögmundsdóttir félagsráðgjafi barnavernd fjölskyldu og barnamálasviðs
 - Guðbjörg Björnsdóttir verkefnastjóri PMTO mennta og lýðheilsusviðs (í leyfi)

Vinna hópsins

- kallað var eftir gögnum hjá hverri stofnun bæjarins sem hefur með málefni barna að gera
- gerðar tillögur að því hvernig hægt er að samhæfa betur verklag

Hvað var skoðað

- Fjölskyldu og barnamálasvið
- Mennta og lýðheilsusvið
- ÍBH
- Tómskundastarf utan grunnskóla
- Tómskundastarf ekki á vegum bæjarfélagsins
- Aðkeypt þjónusta

Fjölskyldu- og barnamálasvið

Barnaverndarteymi

- Barnaverndarteymi starfar samkvæmt barnaverndarlögum og hefur það megin hlutverk að taka við og vinna tilkynningar í málum barna þar sem grunur er um vanrækslu eða ofbeldi
- Hver grunn- og leikskóli hefur sinn tengilið hjá barnavernd sem sinnir m.a. fræðslu fyrir starfsmenn um ofbeldi og vanrækslu á börnum

Stuðnings- og stoðþjónustuteymi

- Stuðnings- og stoðþjónustuteymi hefur það meginhlutverk að þjónusta einstaklinga með fötlunargreiningu.
- Verklag stuðnings- og stoðþjónustuteymis í tilvikum þar sem grunur vaknar um ofbeldi eða vanrækslu barna miðast við 17. gr. barnaverndarlaga um tilkynningarskyldu þeirra sem afskipti hafa af börnum
- Verklag gerir ráð fyrir að ef grunur vaknar um að barn verði fyrir ofbeldi eða vanrækslu sé það tilkynnt til barnaverndar.

Ráðgjafarteymi

- Hlutverk ráðgjafarteymis er að tryggja fjárhagslegt og félagslegt öryggi íbúa með því að veita félagslega þjónustu, aðstoð og ráðgjöf og stuðla að velferð íbúa
- Ef grunur er um að barn búi við óviðunandi uppeldisaðstæður, verði fyrir ofbeldi er málið tilkynnt til barnaverndarnefndar

Stoðdeild flóttamanna og umsækjenda um alþjóðlega vernd

- Meginhlutverk deildarinnar er að þjónusta umsækjendur um alþjóðlega vernd skv. samningi við Útlendingastofnun og að veita þjónustu til flóttamanna sem fengið hafa vernd
- Deildin fer einnig með vinnslu barnaverndarmála sem kunna að koma upp hjá skjólstæðingum og sinnir fylgdarlausum ungmönnum sem hafa sótt um vernd í sveitarfélaginu

Önnur úrræði innan Fjölskyldu og barnamálasviðs

- Innan fjölskyldu- og barnamálasviðs eru ýmis úrræði sem miðast að því að vinna með börnum
- Eitt af meginmarkmiðum þessara úrræða er að styðja og leiðbeina þjónustupegum sem hafa verið útsettir fyrir vanrækslu eða ofbeldi og að tilkynna til barnaverndar ef grunur vaknar um vanrækslu eða ofbeldi

Mennta- og lýðheilsusvið

- Til eru starfsreglur hjá Hafnarfjarðarbæ þar sem m.a. er tiltekið hvernig bregðast skuli við vegna gruns um vanrækslu og ofbeldi gagnvart börnum
- Hver skóli útfærir þær fyrir sitt fólk

Grunnskólar

- Í lögum um grunnskóla eru ákvæði sem tengjast vellíðan barna og skyldum grunnskóla til að vernda börn gegn ofbeldi
- Nemendaverndarráð tekur á málum er varða ofbeldi nemenda, hvort sem það er af hálfu annarra nemenda, starfsmanna skóla eða úr nærumhverfi nemenda eins og vitneskja skóla er á hverjum tíma.
- Starfsfólk skóla vísar erindum til nemendaverndarráðs og núna í samspili við Brúarteymi skóla, og tilkynnir til barnaverndar

Leikskólar

- Í leikskólum Hafnarfjarðar er starfað eftir starfsreglum samráðsteyma við leikskóla Hafnarfjarðar
- Hlutverk samráðsteyma leikskóla felst meðal annars í því að vinna og afgreiða tilkynningar og aðrar upplýsingar til barnaverndaryfirvalda í samræmi við skyldur
- Einnig geta stjórnendur leikskóla leitað til síns tengiliðs í barnavernd um álitamál hvað varðar tilkynningu vegna barna ef eitthvað er athugavert varðandi aðstæður og/eða nærumhverfi barnsins

Brúarteymi

- Brúarteymi er þverfaglegt teymi sem starfrækt er í öllum skólum sveitafélagsins þar sem fagaðilar á vegum skólans sitja, ásamt ráðgjöfum frá fjölskyldu- og skólaþjónustu BRÚARINNAR og ráðgjöfum frá mennta- og lýðheilsusviði
- Samkvæmt verkferli Brúarinnar þá er þeim málum sem grunur er um vanrækslu eða ofbeldi, vísað til barnaverndar

Fjölskyldu- og skólaþjónusta Brúarinnar

- Fjölskyldu- og skólaþjónusta BRÚARINNAR er staðsett innan fjölskyldu- og barnamálasviðs og starfar þvert á fjölskyldu- og barnamálasvið og mennta- og lýðheilsusvið Hafnarfjarðarbæjar og veitir stuðning og ráðgjöf til starfsfólks skólanna í gegnum Brúarteymin
- Samkvæmt verkferli fjölskyldu- og skólaþjónustu Brúarinnar vinnast mál þar sem grunur er um vanrækslu eða ofbeldi samkvæmt verkferli Brúarinnar

Tómstundastarf

- Verkferlar í hverri frístunda- og félagsmiðstöð miðast að því verklagi sem til staðar er í hverjum skóla fyrir sig
- Verkferlar vegna gruns um ofbeldi og vanrækslu eru kynntir á námskeiðum sem starfsmenn sitja eins og nýliðanámskeiðum, Verndari barna námskeiðum og sumarstarfsnámskeiðum

Sundlaugar

- Þegar upp koma mál í tengslum við sundkennslu þá eru þau tilkynnt skóla sem tekur við málinu
- Þegar upp koma mál utan kennslu sem eru lögbrot er haft samband við lögreglu

ÍBH

- ÍSÍ gefur út grunnlínu um verkferla og leggur upp að íþróttafélögin styðjist við þær.
- ÍBH hefur gert allar stefnur og verkferla að fyrirmynd ÍSÍ og eru þeir á heimasíðu ÍBH
- Gert ráð fyrir að íþróttafélögin stofni viðbragðsteymi hjá sér og að upplýsingar séu skýrar á heimasíðum íþróttafélaganna
- Samkvæmt ÍBH hafa sum félög ekki tekið við sér í þessu máli en það liggur fyrir að um haustið 2020 verði allar heimasíður félaganna skoðaðar með það fyrir augum að athuga hvaða félög birti verklagsreglur sem tengjast ofbeldi og vanrækslu gagnvart börnum

Tómstundastarf utan grunnskólanna

- Á vegum bæjarins er starfsrækt tómstundastarf sem starfar utan grunnskóla, frístundaheimila, félagsmiðstöðva og Vinnuskólans
- Hér er um að ræða ungmennahúsin Músík og mótor, Hamarinn og einhver sértæk verkefni ætluð börnum og unglingum. Hér liggja ekki fyrir skýrir verkferlar
- Starfsfólki sem starfar við sumarnámskeið bæjarins og Vinnuskólans er skylt að sitja fræðslu um verkferla um ofbeldi og vanrækslu barna

Aðkeypt þjónusta

- Hafnarfjörður nýtir sér þjónustu ýmissa verktaka sem taka að sér sérhæfð verkefni tengd börnum og ungmennum
- Búsetuúrræði eru með rekstrarleyfi frá Barnaverndarstofu og starfsleyfi frá heilbrigðiseftirlitinu. Eftir lauslega könnun kom í ljós að ekki liggur fyrir verklag ef upp kemst að barn hafi orðið fyrir ofbeldi eða vanrækslu
- Hjá fjölskyldu- og barnamálasviði er sú regla höfð að leiðarljósi að einungis er keypt þjónusta sérfræðinga sem starfa undir siðareglum

Tómstunda og íþróttastarf sem er ekki á vegum bæjarfélagsins

- Ýmiskonar íþróttastarf og tómstundastarf er rekið í bænum en er ekki á vegum bæjarins, sbr. íþróttastarf, skátastarf, björgunarsveit, dans- og listnám og kristilegt barnastarf á vegum kirkjunnar
- Samningur er við öll íþróttafélög sem eru í ÍBH. Bærinn setur skilyrði í íþróttasamningnum um að verklagsreglur varðandi þessi mál verði í nýjum samningi við t.d. við skátana
- Þeim félögum sem eru ekki með slíka samninga er algerlega í sjálfsveld sett hvernig málum er háttað

Samantekt

- Þær stofnarnir Hafnarfjarðar sem vinna með börnum virðast allar vera að vinna eftir verklagi sem miðast að því að þau mál þar sem grunur er um vanrækslu eða ofbeldi hjá börnum, séu strax tilkynnt til barnaverndar
- Hjá öllum stofnunum bæjarins sem vinna með börnum liggja fyrir verkferlar en verklag er aðlagað hverri stofnun
- Skortur er á að verklag og verkferlar séu sýnilegir og aðgengilegir öllu starfsfólki. Einnig vantar upp á kynningu og fræðslu á sumum starfsstöðvum
- Með aðkomu Brúarinnar og auknu samstarfi milli sviða hefur orðið heildstæðari samvinna og samhæfing á kynningum og starfsemi ráðgjafa á báðum sviðum

Samantekt

- Mikilvægt er að huga að því að samræma betur skriflega verkferla og gera aðgengilegri þeim starfsmönnum sem koma að vinnu með börn
- Mikilvægt að vera reglulega með fræðslu fyrir starfsfólk og þá sérstakalega ófaglært, um hvernig þekkja megi einkenni ofbeldis og vanrækslu og viðbrögð við því

Tillögur

- Lagt er til að samræmdir verkferlar verði settir upp myndrænt og aðgengilegir öllu starfsfólki. Þar verði áhersla lögð á:
 - einkenni ofbeldis og vanrækslu
 - lög og reglugerðir sem fjalla um velferð barna og ungmenna
 - það grunnverklag sem ber að fara eftir við grun um vanrækslu eða ofbeldi
- Fengnir verði til þessa sérfræðingar á þjónustu- og þróunarsviði í samvinnu við sérfræðinga á viðeigandi stofnunum
- Lagt er til að sett verði upp markviss fræðsla fyrir starfsfólk um einkenni ofbeldis og vanrækslu

